

Превбражѣнїе г҃а б҃га ѿ с҃са нашег҃о і҃с҃а х҃р҃та

Превбразїлїа с҃н на горѣ, х҃р҃тѣ б҃же, показавый о҃чїннѣмъ твоїмъ славу твою, ꙗкоже можэх҃: да возсїяетъ и намъ грѣшнымъ свѣтъ твоѣмъ прїсносудцїи, молїтвами б҃ѣи, свѣтодѣвче, слава тебѣ.

Величїемъ тѣ, жнводѣвче х҃р҃тѣ, и почитїемъ прец҃стїа плоти твоеѣ преслѣвное превбражѣнїе.

Preobrazilsja jesí na horí Christé Bóže, pokazávýj učeníkóm Tvojím slávu Tvojú, ꙗkóže možáchu: da vozsijájet i nám hříšným svít Tvój prisnosúščnyj, molítvami Bohoródicy, Svitodávče, sláva Tebí.

Veličãjem Ťá, Živodávče Christé, i počítãjem Prečístýja Plóti Tvojejá preslãvnoje Probražénije.

BOŽE, ODPUSŤ MI

*Bože, odpusť mi, že som nevďačný.
Na mňa hnevať sa, prosím, nezačni
a zmy každúckú vinu na duši,
hoci nevelmi si to zaslúžim.*

*Radosť pošli mi, nádej na spásu,
pridaj oleja môjmu lampášu.
Duše lampášu, čo jas rozsieva,
nech mi nebude tma viac hrozievat'.*

*Nech sa do svetla Tvojho dostanem,
Anjel strážny ma láskou ovanie.
Anjel, ktorý mi vieru donesie,
vrúcnu, pevnejšiu, ako podnes je.*

SKUTOČNÝ PRÍBEH

Môj brat bol raz na návšteve u kamaráta, ktorý so svojou priateľkou býval v Prahe. Raz sa brat chystal ísť do tamojšieho pravoslávneho chrámu a povedal, že bohoslužba bude trvať dve hodiny.

Ten kamarát je ateista, nuž sa začudoval:

„Dve hodiny v kostole?! Preboha!“

A kamarátova priateľka, ktorá je tiež veriaca, sa pousmiala:

„No, správne si povedal. Dve hodiny pre Boha.“

Autor poézie, prózy, ilustrácie: Igor Kruk

DEŇ DETÍ V PREŠOVE

Dňa 1. 6. 2024 sa uskutočnila akcia MDD. O 9.00 hod. bol moleben v katedrálnom chráme svätého Alexandra Nevského. Po ukončení molebna prebehla registrácia účastníkov podľa ich vekových kategórií, od škôlkarov po 13-ročných. Pre 14-ročných a starších bol pripravený futbal a volejbal, pre najmenších skákací hrad a rôzne hry pre ich vekovú kategóriu.

Po zadelení do skupín si vedúci zobrali skupiny a postupne sa zúčastňovali jednotlivých aktivít. Aktivity boli rôzne. Boli tam zaujímavé kvízy, športové aktivity a kvíz na seminári, ktorý mal na starosti Anton Sorokáč. Mládežníci mysleli aj na občerstvenie, ktoré bolo pripravené pre všetkých zúčastnených. Na obed sa podával chutný guláš, ktorý pripravili bohuznámi veriaci. Pre deti sa však ešte deň detí nekončil, pretože ich čakali hasiči, ktorí perfektne spestrili náš program. Deti sa vykúpali v penovom kúpalisku, ktoré zabezpečili hasiči. Neskôr ešte si bolo možné zahrať hry, ako šach, volejbal, futbal a mnohé ďalšie aktivity.

V prvom rade chcem poďakovať Bohu za tento prenádherný deň, organizátorom, ktorí všetko museli pripraviť, aby sa tento deň mohol uskutočniť, vedúcim, ktorí sa starali o deti počas celého dňa a v neposlednom rade deťom, že vôbec prišli.

Mládežník Boris zo SNV

UKONČENÍ UČEBNÍHO ROKU V NEDĚLNÍ ŠKOLE

Ukončení učebního roku v nedělní škole Katedrálního chrámu svatého Cyrila a Metoděje v Praze. Po bohoslužbě v sobotu 22. 6. se žáci nedělní školy vybrali s otcem a matuškou na zmrzlinu a na plavbu na šlapadlech po Vltavě.

Matuška Ivana

PÚŤ MEDZILABORCE - KRÁSNY BROD 2024

V krásnu snečnú nedeľu 30. 6. 2024, na sviatok Všetkých svätých, sa zišli duchovní otcovia, mládežníci, deti a všetci ostatní v medzilaboreckom chráme Sošestvija Svjatohto Ducha. Tu sme začali ako každý rok mobilem, po ktorom sme sa všetci pripravili na približne 4 km púť plnú spevu duchovných piesní na počesť Krásnobrodскеj ikony Presvätej Bohorodičky. Samotná púť nebola náročná ani dlhá, ale zato krásna.

Keď sme vkročili do obce Krásny Brod, už som v sebe cítil, že sa pomaly, ale isto blížime k niečomu krásnemu. Keď sme prišli ku chrámu zasvätenému Soboru svjatohto Joanna Krestiteľa, privítal nás nastojateľ, o. Vladyslav Keretsman krásnymi slovami. Po príchode do chrámu mali veriaci možnosť pokloniť sa aj samotnej ikone Presvätej Bohorodičky Krásnobrodскеj. Potom sa začala slávnostná svätá Liturgia, ktorá bola krásna aj za účasti otcov duchovných medzilaborecko-stropkovského arcidekanátu, ako aj prítomného arcidekana o. Alexandra Zalevskeho. Po svätej Liturgii sa konal obchod okolo chrámu s čítaním svätých Evanjelií. Po ukončení v sále obecného úradu už pre

mládežníkov a ostatných veriacich čakal chutný obed, po ktorom nasledoval kultúrny program v podaní rodiny Schirtových.

V prvom rade chcem poďakovať Hospodu Bohu za krásne snečný Bohom blahoslovený čas, organizátorom, mládežníkom a v neposlednom rade nastojateľovi o. Vladyslavovi za jeho krásne slová a skvelé pohostenie, ktoré pripravil spolu so svojimi veriacimi v sále obecného úradu.

Sláva Bohu za vsjo i Bohu sláva.

Mládežník Patrik

PŮŤ DO ZÁDIELU

Dňa 15. 6. 2024 sme zanechali svetské starosti v Košiciach a už po tretíkrát sa vydali na čele s vladymom Jurajom, o. Matúšom Spišákom, o. Serafímom Halíkom a diakonom Martinom Halíkom na najkrajšiu púť do Zádielskej Tiesňavy.

Je to miesto, kde môžeme vidieť prírodu Slovenského krasu v celej svojej rozmanitosti. Nájdeme tu strmé vápencové steny a niekoľko desiatok tajomných jaskýň čakajúcich na budúcich pustovníkov. Bolo nezabudnuteľným zážitkom kráčať k cieľu, svätej Eucharistii, za prítomnosti prírodného orchestra - horského potôčika, jemného vetra, krásneho spevu sýkoriek a tichej modlitby pútnikov. Po približne hodinu a pol dlhom putovaní sme vystúpili na „Vyhladku na skale.“

Našu púť sme ukončili svätou Liturgiou na lesnatom kopci s fantastickým výhľadom, ktorou sme si pripomenuli svätého mučeníka Jána Vladimíra, srbského kráľa, taktiež svätého Augustína, biskupa hipponského a svätého Hieronýma Stridonského, ktorých sväté ostatky nás sprevádzali počas celej púte. Na Liturgii zazneli v kázni vladymu Juraja aj tieto povzbudzujúce slová: *„Aj keď sa ti zdá, že sa ti všetko rúca, že sa ti pod rukami všetko zosypalo, že si tým najhorším hriešnikom, aj vtedy s tebou Boh počíta a má s tebou svoj plán.“*

Božské telo nášho Hospoda Isusa Christa sme mali možnosť prijímať oddeľene, tak ako to bolo zvykom v 1. storočí. Najprv Telo, potom Krv. Viac vám neprezradím, toto sladké ovocie púte musíte okúsiť sami, preto prídte a putujte spolu s nami na ďalší rok.

Mládežník z Košíc

DEŇ DETÍ V ULIČSKOM KRIVOM

OZ Veža Uličské Krivé a Dobrovoľný hasičský zbor Uličské Krivé v spolupráci s PCO Uličské Krivé organizovali Deň detí 1. júna pri obecnom úrade v našej obci.

Akciu sme začali modlitbou, po ktorej nasledovali súťaže pre deti. O zábavu bolo postarané. Nasledovala ukážka hasičskej techniky. K dispozícii boli aj nafukovacie atrakcie, kde sa deti vyšantili. Nechýbalo ani občerstvenie v podobe gulášu a chutných lokší. Zabezpečený bol aj pitný režim a deti dostali aj nanuky. Zavítali k nám aj motorkári a program sme tak mali ešte pestrší. Po posvätení motoriek aj štvorkoliek sa naše deti previezli na týchto strojoch, za čo motorkárom patrí poďakovanie.

Radosť nám nepokazil ani dážď, ktorý prišiel na koniec našej akcie. No i potom nasledovala voľná zábava.

Za tento krásny deň vďačíme predovšetkým Bohu. Chceme vyjadriť poďakovanie a vyprosiť Božie požehnanie pre všetkých organizátorov (OZ Veža, DHZ), kuchárov, sponzorov, motorkárov a všetkých, ktorí prišli. Zabavili sa nielen deti, ale aj dospelí.

PCO Uličské Krivé

DIAKONSKÁ A KŇAZSKÁ VYSVIACKA MARTINA HALÍKA

V sobotu 25. 5. 2024, v deň sviatku Tretieho nájdenia hlavy svätého Jána Krstiteľa prebehla v poradí tretia diakonská chirotonia v košickom katedrálnom chráme Zosnutia Presvätej Bohorodičky, svätého Jana Milostivého a svätej Rozálie z Palerma. Svätú Liturgiu, počas ktorej vykonal diakonskú chirotoniu absolventa PBF PU v Prešove, brata Martina Halíka, slúžil Jeho Vysokopreosvietenosť arcibiskup michalovsko-košický Juraj. Svätú Božskú Liturgiu spolu s ním slúžili viacerí duchovní spoluslúžiaci: o. Matúš Spišák, o. Peter Savčák a o. Nikolaj Pružinský.

Medzi prítomnými bol i o. Vladimír Spišák a otec chirotonizovaného – Libor Serafim Halík, ktorý je taktiež pravoslávny kňazom. Pred začiatkom Liturgie pri postrihu na čteca hovoril biskup o podrjasniku, ktorý už bude Martina automaticky spájať s duchovenstvom a jeho históriou, s ich nedostatkami, ale aj so svätými, ktorí tento odev nosili. V kázni po Evanjeliu poukázal vladyka Juraj, aké dôležité je byť súčasťou Cirkvi. Upozornil na to, že bez poslušnosti opúšťame Cirkev a Martinovi poprial, aby vždy v Cirkvi vytrval. Poukázal na to, že nebolo veľa svätých biskupov, ale poslušnosť sa vzťahovala na všetkých. A keď už nejaký svätý biskup bol, tak ho Cirkev rýchlo zaznačila, aby sa o tom vedelo. Po vozhlase: I da budúť milosti veľikaho Bóha... vykonal vladyka Juraj diakonskú chirotoniu brata Martina Halíka, ktorý je tretím synom rodiny, ktorá už druhé pokolenie vychováva kňazov pre službu Bohu a Cirkvi. V závere svätej Liturgie po zaambonovej modlitbe a tradičnom posvätení sviec sa vladyka Juraj prihovril a požehnal prítomným a najmä novorukopoloženému diakonovi s manželkou, ktorých požiadal o každodenné modlitby. Po skončení svätej Liturgie sa konalo pomazanie veriacich požehnaným olejom. Nechýbalo ani milé a štedré pohostenie pozvaných hostí a veriacich pri chráme.

Kňazská vysviacka diakona Martina Halíka spojená s eparchiálnymi slávnosťami sa konala v piatok 5. 7. 2024 v katedrálnom chráme svätého Cyrila a Metoda v Michalovciach. Pri tejto príležitosti bola vykonaná svätá archijerejská Liturgia, ktorú slúžil Vysokopreosvietený vladyka Juraj spolu s kňazmi a diakonmi zo Slovenska a Česka. Po Liturgii nasledoval slávnostný sprievod okolo chrámu s ikonou, ostatkami svätých a slávkymi darmi, ktoré požehnal vladyka Juraj. Na krásne chvíle strávené s o. Martinom budeme dlho s láskou a vďačnosťou spomínať.

DRUHÝ VŠEOBECNÝ SNEM

Snem bol otvorený v máji roku 381 a zúčastnilo sa ho 150 biskupov, preto bol neskoršie označený ako „Snem stopäťdesiatich otcov.“ O žiadnom zo siedmich všeobecných snemov sa nám nezachovalo tak málo priamych dokumentov ako o tomto sneme. Máme k dispozícii len správu samotného účastníka snemu svätého Gregora Bohoslova v jeho autobiografii „O sebe“ a niekoľko jeho rečí, ďalej správy historikov 5. storočia. Okrem toho sa zachovali aj 4 kánony tohto snemu, ktoré boli pravdepodobne len úryvkom dokumentu, kde sa nachádzalo obsirne vyznanie viery a anatómy voči heretikom. Problémy, ktoré riešil snem, by sme mohli rozdeliť do piatich skupín, ktoré si postupne rozoberieme.

Problém pneumotachov: Hoci cisár pravdepodobne netúžil, aby sa snem zaoberal dogmatickými otázkami, ale len praktickými ako napríklad otázkou nového carihradského biskupa a zjednotením pravoslávnych biskupov východu do jednej fronty, predsa sa otázky vyznania viery nesmeli obísť. Otcovia odsúdili dogmatické

názory odporcov Nicejského snemu a jeho symbolu, ktorých bludy sa snažili zvrátiť už od prvého všeobecného snemu, no existovala ešte jedna strana s veľmi problematickým postojom. Boli to „pneumatomachoi“ – duchoborci, ktorí dostali celkom náhodne meno podľa biskupa Macedónia „macedoniáni.“ Táto skupinka, ktorú na sneme v Carihrade prezentovalo 36 biskupov, sa istú dobu v minulosti prikláňala k skupine staronicejcov a dokonca získala uznanie pápeža Liberia, neskoršie sa však rozdelila na dve strany – väčšina sa pripojila k nicejcom, menšina sa vrátila k téze, ktorá sa už zdala všetkým teológom zastaralá, že „Syn je podobný Otcovi podľa podstaty.“ Bola to jediná skupinka na II. všeobecnom sneme, ktorá vnášala nezhodu do zborového postoja k Nicejskému snemu. Keď vyhlásili, že radšej sa stanú ariánmi, než by prijali nicejské homoúsios, opustili snem so svojimi konzervatívnymi pojmami v dogmatike. Svoj nesúhlas s pojmom homoúsios rozšírili títo konzervatívci i na chápanie vzťahu Svätého Ducha k Otcovi, kde tvrdili, že Svätý Duch nielenže je menší než Otec a Syn, ale že je stvorením Syna a služobníkom Otca i Syna. Proti tomuto názoru, ktorý bol nazvaný duchoborectvom, vystupoval už svojho času svätý Atanáž, ku ktorému sa pripojil svätý Vasilij Veľký a svätý Gregor Bohoslov, ktorí hájili homoúsios (jednobytnosť) Svätého Ducha s Otcom.

Problém obsadenia carihradskej katedry: Gregor Bohoslov nebol jediným kandidátom na biskupskú katedru hlavného mesta. Ešte pred snemom vysvätili niektorí egyptskí biskupi nie celkom oprávnené svojho kandidáta v osobe istého Maxima Cynika. Bol to Egyptčan, ktorý nosil mantiu filozofa (cynika) a dlhé vlasy askétu (ináč sa vtedy duchovenstvo strihalo). Pod maskou zbožnosti a s rozprávkou o vyznávačskej statočnosti za nicejskú vieru sa votrel do priazne láskavého a dôverčivého Gregora Bohoslova, ktorý mu poskytol i svoj príbytok, i skromné živobytie. Maxim túžil po carihradskej biskupskej katedre a robil všetko, aby ju pomocou alexandrijských cirkevných predstaviteľov dosiahol. Spôsob, ktorým Maxim vysvätili Alexandričania bol odsúdený otcami, ktorí vyhlásili, že Maximova vysviacka a jeho ďalšie hierarchické úkony sú od počiatku neplatné. Tu sa objavili prvé známky toho, čo poznáme z neskoršej cirkevnej praxe ako „papizmus.“ Egyptské duchovenstvo nemohlo strpieť, aby dôležitý stolec hlavného mesta zaujal Kapadóčan. Prišli preto v noci do chrámu svätej Anastasie, keď Gregor Bohoslov ležal chorý, a tajne Maxima vysvätili. Gregor sa verejne ostro vyjadril voči Maximovi, ktorý utiekol z Carihradu za cisárom, ktorý ho ale nepotvrdil ako biskupa. Nakoniec sa odobral do Ríma, kde ho prijal pápež. Carihradský snem vydal k tejto veci 4. pravidlo: *„Maxim nebol biskup a nie je biskup a tí, ktorých vysvätil, (neboli a nie sú) členmi kléru v žiadnom duchovenskom stupni; všetko čo preňho alebo ním samým bolo vykonané, ruší sa ako neplatné.“*

Na katedru Carihradu bol intronizovaný Gregor Bohoslov, ktorý sa po smrti svätého Meletia ujal riadenia snemu.

Peter Bobak

LITURGICKÝ A TAJOMNÝ ŽIVOT CIRKVI

Celý život Cirkvi, jej štruktúra, poslanie i samotná existencia je svätou tajinou. Východná teológia tajiny nepovažuje za znak, ktorý potvrdzuje Boží príslub, ani za prostriedok oživenia viery a nádeje, ale za nositeľa nesmrteľnosti. Svätá tajina je samotné spasenie. Je to cesta, ktorú nám ukázal sám Isus Christos. Sú to dvere, ktoré sám Boh nám ľuďom otvoril svojím príchodom na svet. Vďaka Nemu sú ľudia rozhodnutí poslúžiť Bohu i ľuďom. V Cirkvi každý, aj ten najjednoduchší posvätný úkon je svätou tajinou. Aj tá jednoduchá, s hlbokou vierou vyrieknutá prosba 'Hospodi pomiluj' je svätou tajinou, lebo človeku prináša nebeský obsah života, aby mohol pochopiť Božiu vôľu o sebe samom a o zmysle svojho života.

Keď hovoríme o tom, čo je to svätá tajina, musíme vysvetliť aj pojem „symbol,“ ktorý v súvislosti so svätými tajinami používajú svätí Otcovia Cirkvi. Symbolizmus je pre svätých otcov Cirkvi základným rozmerom svätých tajín, je kľúčom k ich pochopeniu. To, čo je symbolické, neprotirečí reálnemu, ale ho v sebe objíma ako jeho pravý výraz a spôsob naplnenia. Rozdiel v chápaní symbolu a reality v skutočnosti spočíva i v pohľade na svet, ktorý má symbolickú štruktúru. Preto symbol nie je iba cestou a prostriedkom poznania, ale je aj reálnou účasťou na danej skutočnosti. Napríklad prostredníctvom svätej tajiny krstu sme účastníkmi smrti a zmŕtvychvstania Christa. Nie je to iba spomienka, ale reálna účasť na týchto udalostiach. To isté je aj v Eucharistii, kedy sa prijímajúci reálne, nie symbolicky stretáva so zmŕtvychvstalým Christom. Takto sa treba pozerat' aj na ostatné sväté tajiny, lebo len tak pochopíme Christa a Jeho Kráľovstvo. Iba tak nás symbol privádza k jednote s Christom. V tomto prípade symbol dosahuje svoju plnosť a stáva sa mystériom.

Skutočný zmysel symbolu spočíva v tom, že odhaľuje viditeľnosť neviditeľného, dáva možnosť poznávať nepoznatelné a prítomnosť ukazuje v perspektíve budúcnosti. Inými slovami, symbol je prostriedok, ktorý nám umožňuje uvedomiť si a poznávať nepoznatelné, a to cez prežitie, cez živé stretnutie s epifániou reality a osvojením si tejto reality. Keď hovoríme o symbole, nerozprávame o ňom len preto,

že ho používali svätí Otcovia. Rozprávame o ňom preto, že tento pojem má mnoho predností, ktoré scholastika zatemnila a skazila aj jeho pôvodný význam. Tento pojem je pre nás najlepším prostriedkom, aby sme dokázali pochopiť pojem svätá tajina a zároveň správne vysvetliť zmysel a význam tajomného života Cirkvi.

Zo svätých apoštolov o svätých tajinách najviac hovoril a zanechal nám o nich aj písomné vyjadrenie svätý apoštol Pavol, ktorý spoločne so svätým apoštolom Jánom najlepšie vystihol zmysel Christovho Božského zjavenia. Jeho hlboké a všestranné učenie o svätých tajinách nájdeme v jeho listoch Efezským a Kolosenským, ktoré týmto kresťanom adresoval z väzenia. Hneď v prvých veršoch listu Efezským píše o tajomstve vôle Božej, ktoré v ďalších vyjadreniach nazýva „ikonómiou tajomstva,“ čo znamená, že sa tu stotožňuje blahodať a tajomstvo.

V ďalších textoch sa toto tajomstvo, vzhľadom na blahodať, nazýva tajina Christova alebo tajomstvo Christovej vôle. (Ef 1, 3-9; 3, 3-10) Zo všetkých tu uvedených miest a tiež iných, ktoré tu neuvádzame, je jasné, že tajomstvo Božie, skryté od večnosti, je v skutočnosti tajomstvom vôle Božej alebo predvečnej rady Svätej Trojice, ktorá je realizovaná vtelením Loga kvôli nášmu spaseniu. Cirkev od samého počiatku dbala na nutnosť správneho vykonávania svätých tajín, pretože v tom videla nevyhnutnosť. Cirkev mala vždy na zreteli tú skutočnosť, ktorá ľuďom zaručovala spásu cez pravdivú vieru, bohoľudskú lásku a nádej na vzkriesenie. V tom spočíva univerzálna povaha Cirkvi. Cirkev je spasiteľne otvorená pre všetky duchovné a fyzické kategórie, svätých aj hriešnikov, pre chorých, pre všetkých ľudí bez rozdielu rasy a veku.

Cirkev zjednocuje celé národy s rôznymi kultúrnymi špecifikami. Všetky národy sú však pred vstupom do Cirkvi pod prarodičovským a osobným hriechom. Z rôznych náboženstiev a ideológií človek prichádza do Cirkvi, aby poznal Bohočloveka a aby sa cez sväté tajiny narodil ako nový človek „v Duchu a v pravde.“ Narodenie samo o sebe je ťažké, tak fyzické ako aj duchovné. Pre večnosť sa človek nemôže narodiť bez pomoci Božej. Nemôžu mu v tom pomôcť ani jeho znalosti o Bohu a svete. Christos povedal: „*Bezo mňa nemôžete nič konat.*“ (Jn 15, 5) Aj samotná Cirkev nás privádza k tomu, že jediná správna cesta v živote človeka je plnenie vôle Božej.

Aby svätá tajina mala katechetický a kazateľský efekt, kňaz nemôže k jej vykonávaniu pristupovať formálne, nedôstojne a nedostatočne pripravený vysvetliť zmysel a obsah svätých tajín. Kňaz, ktorý je služobníkom Božím, hlásateľom Božskej pravdy, musí obhájiť svoju službu, ktorú dokumentuje svojim svedectvom o pravdivej viere v Boha, lebo to je základný predpoklad možnosti zjednotenia sa človeka s Bohom. Také slobodné rozhodnutie musí byť trvalé, ak človek od Boha niečo prosí a očakáva. Snažme sa aj my o to, aby sme našou úctou, pokorou a láskou pomáhali našim otcom duchovným na farnostiach, aby ich práca na nive Christovej bola o trochu jednoduchšia a milšia, a aby sme im to ťažké bremeno služby a obetavosti pomohli niesť čo najviac.

Mgr. Daniel Havaj

SPOVEĎ, POKÁNIE SVÄTÝ PORFIRIJ KAVSOKALYVITA (pokračovanie)

Na spovedi u otca Porfirija ma udivovala jedna vec: koreň problému, na ktorý poukazoval, zdanlivo nemal nič spoločné so samotným problémom, o ktorom sme mu hovorili. Veľmi často označoval za koreň rozličných našich problémov egoizmus. Starec považoval egoizmus za základ všetkých hriechov a príčinu všetkých problémov.

Starec rozprával:

- Keď som bol správcom nemocničného chrámu, často som sa stretával s takýmito prípadmi. Doktor, ktorý robil vyšetrenie pacienta, nečakane tvrdil, že nie je postihnuté to miesto, ktoré pacienta bolí, ale iné. Hovoril: „Môžeš cítiť bolesť na jednom mieste, ale v skutočnosti to, čo ju vyvoláva, sa môže nachádzať niekde vedľa.“ To isté sa deje aj v duchovnom živote. Všetko vidíme iba z určitého uhla. Ale v skutočnosti príčiny toho, čo prebieha v našom vnútri a deje sa s nami v našom živote, môžu byť úplne iné.

- Niekedy musíme absolvovať úplnú spoveď, - hovoril otec Porfirij, - pretože rozličné psychologické traumy, tie najrôznejšie udalosti v našom živote sú skutočnou príčinou našich telesných chorôb. Na spovedi musíme okrem hriechov hovoriť aj o svojich myšlienkach a pocitoch: strachu, žiali, radosti, smútku, ktoré k nám prichádzajú v dôsledku prežívania udalostí: zemetrasení, smrtí, sobášov... a sú dôsledkom našej malej viery a podobne.

Starec hovoril: *„Čím vzdialenejší je človek od Boha, tým je v jeho živote viac obáv a neuróz. Ak nás niečo trápi, musíme ísť k duchovníkovi.“*

„Častejšie a lepšie sa spovedajte. Hoc by si bol patriarchom, ale nechodil by si na spoveď, nebudeš spasený,“ hovoril mi tiež starec.

Otec Porfirij hovoril, že Božská tajina spovede obnovuje našu padlú prirodzenosť. Vyrozprával nám jeden dojímavý príbeh o mníchovi, ktorý ešte ako chlapec prišiel na svätú horu Athos. Mal veľmi veľa Božích darov, takže sa cítil, akoby žil v raji. Raz nevykonal nejakú prosbu svojho starca a tento blahodätný stav ho opustil. Avšak keď sa starec vrátil, vyspovedal ho a prečítal rozhrášenie, blahodätný stav, ktorý stratil, sa k nemu opäť vrátil.

Otec Porfirij vždy zdôrazňoval, že ak patríme k pravoslávnej Cirkvi, ak sa zúčastňujeme na jej tajinách, tak sme v raji. A čím viac sa zúčastňujem na tajinách, tým viac sme účastníkmi na večnom živote. Vždy pripomínal slová Spasiteľa: *„Kto verí v Syna, má život večný.“* (Jn 3, 36)

Jedna žena, keď mi rozprávala o otcovi Porfirijovi, spomínala slová, ktoré jej raz povedal: *„Mnohé z vás, žien, robia takto: všetko polámané a nepotrebné - staré deravé hrnce, nábytok, obuv a ďalšie znosené veci, berú a odkladajú do nejakej tajnej komory, zamykajú na kľúč a sú spokojné. Lenže vy neviete, že príde čas, keď všetko z tejto komory bude nájdené a vy sa ukážete pred ľuďmi v nie najlepšom svetle.“*

Bol som ohromený týmito slovami. Práve vtedy som čítal knihy o pastierskej psychológii. Veľa sa tam písalo o zrkadlení traumatizujúcich zážitkov vo vedomej oblasti duše a odsunutí ich do nevedomej časti, a tiež o nečakaných prejavoch týchto pocitov. Príklad zo života o komore mi povedal viac, než všetky odborné knihy. Bolo to úplne presné prirovnanie, týkajúce sa našich hriechov, ktoré sme neurovnali pokáním a spoveďou, narýchlo odhodili do komory zabudnutia, aby sme sa zbavili ich nepríjemnej prítomnosti. Tam ich aj „nájde“ Boh a pripomenie v deň súdu. On o nich vie už aj teraz, ale my nie.

Raz som sa dostal do nemocnice „Evangelizmos.“ A tam ma začali trápiť veľké obavy. Báľ som sa zomrieť duševne nepripravený. Keď ma prepustili z nemocnice a prišiel som k otcovi Porfirijovi, povedal som mu: „*Otče, modlím sa k Bohu, aby mi daroval ešte niekoľko rokov života na pokánie.*“ A on mi na to odpovedal: „*Na pokánie nie sú potrebné roky. Pokánie je ako blesk.*“

- Otče, povedzte mi slovo na úžitok duše.

- Kto neučiní pokánie, ten zahynie. Opakujem ti: kto sa nebude kajať, zahynie.

preložila J. Kapraľová

Zdroj: KAVSOKALYVIT, Porfirij. Cvjetoslov sovetov. (dostupné na predanie.ru). **Foto:** pexels

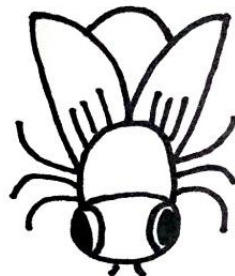
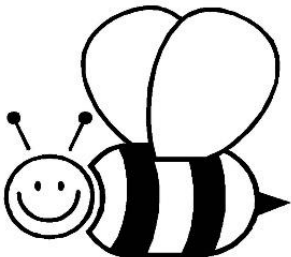

„Teraz budujte to, čo si želáte budovať, lebo bez práce neuspejete v ničom. Tí, ktorí málo pracujú a budujú život svojej duše na zmyselnej plytkosti, stavajú na piesku, ktorý nemôže nič udržať, dokonca ani v tomto prechodnom svete a ešte viac vo večnosti.“

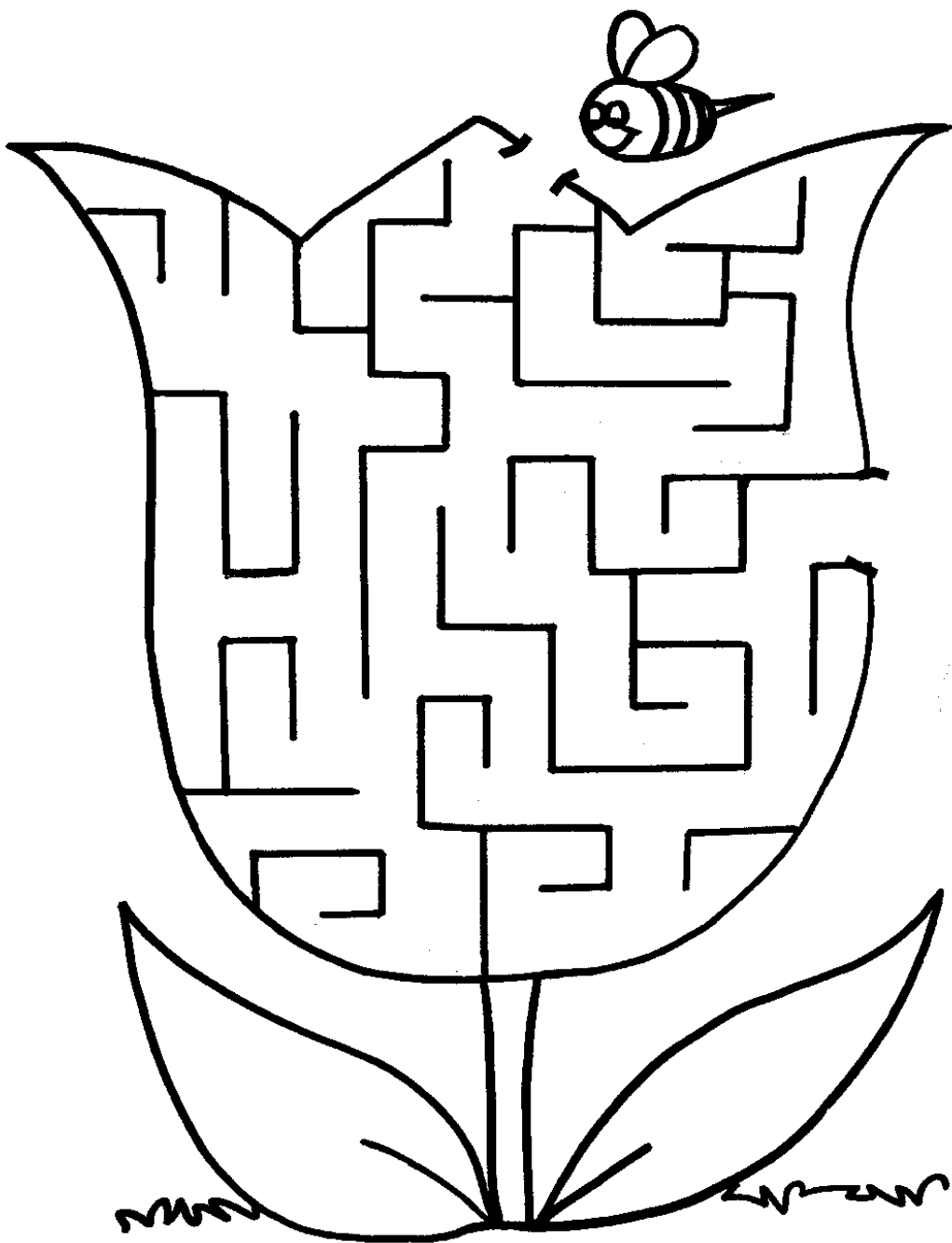
Svätý Simeon Antiochijský

OVEČKA

Drahé deti! V augustovom čísle Istiny sme Vám pripravili príbeh o kvetinke, včielke a muche, ktorý raz vyrozprával svätý Paisij Svätohorský. Je to poučný a zaujímavý príbeh. Veríme, že sa Vám bude páčiť a poučíte sa z neho: Svätý Paisij povedal, že keď priletí na krásnu lúku plnú kvetín mucha, nesadne si na kvety, ale pôjde nájsť niečo nepekné a špinavé, a sadne si tam. Zatiaľ čo včielka aj keby prišla na miesta, kde by bol len jeden kvet, tak ho nájde a sadne si práve naň. Mucha teda hľadá a nájde len špinavé veci, zatiaľ čo včielka zase len tie pekné ako kvety. Preto aj my ľudia sa máme snažiť nebyť ako muchy a hľadať zlé na ostatných alebo Cirkvi. Naopak! Máme sa snažiť byť ako včely a hľadať a vidieť to dobré, hoci by tam bolo aj niečo zlé naokolo. **Pamätajte si, že máte voľbu, či chcete napodobniť muchy alebo včely!**

Pomôž včielke nájsť správnu cestu

V mesiaci august si pripomíname veľký a významný sviatok **Preobraženijsa (Premenenia) Isusa Christa**, ktorý sa stal na hore Tábor. Vašou úlohou bude zistiť, čo sa počas tejto udalosti stalo a poslať nám odpoveď.

Vaše súťažné odpovede nám posielajte
do 7 pracovných dní na adresu:
sutaz.ovecka@gmail.com
Veronika Skysl'aková

CTIHODNÝ GABRIEL URGEBADZE (SAMTAVRIJSKÝ)

„Keď pribúdajú pokiašenia, tak aj Božia milosť. Hospod' hovorí: „Budem skúšať, koho milujem.“ Boh nedá veľký dar bez veľkého pokiašenia. Boh nám dáva pokiašenia do takej miery, do akej ich dokážeme zniest'. A podľa toho sme dostali Jeho milosť.“

„Boh nám stonásobne vráti to, čo sme minuli na dobré skutky.“

„Odsudzovanie je prejavom ľudskej hlúposti, ukazuje sa, že odsudzujúci človek ešte poriadne nepoznal Boha ani samého seba.“

„Stvoriteľ všetkého vie, že človek je slabý, nevie zabrániť, aby človek nehrešil, preto bude žiadať o pokánie za hriechy viac ako za hriechy samotné.“

„Nesmrtelná duša má tri vlastnosti: Bázeň pred Bohom, svedomie a túžbu po Bohu, ktorú vtáky a zvieratá nemajú. Nesmrtelný duch je v krvi, ale nie je to krv.“

„V posledných dňoch budú priaznivci antichrista chodiť do chrámu, krstiť a kázať Evanjelium. Ale neverte tým, ktorí nebudú mať dobré skutky. Skutočného kresťana spoznať len podľa jeho skutkov.“

„Nikdy nestrácajte nádej v Božiu prozreteľnosť.“

„Toho, kto sa každý deň modlí podľa Typikonu: číta ranné a večerné modlitby, možno prirovnať k hospodárovi, ktorý si okolo svojho dvora postavil veľký plot a je chránený pred ostatnými. A toho, kto sa nemodlí, možno prirovnať k hospodárovi, ktorého dvor nemá plot a do jeho dvora môže vstúpiť ktokoľvek.“

„Prostredníctvom skúšky chce Boh:

1. Dať človeku skúsenosť.
2. Napraviť človeka, aby sa zamyslel nad tým, prečo bol pokúšaný.
3. Očistiť človeka, aby spoznal svoje hriechy a snažil sa ich neopakovať.

„Smrť je premena. Nebojte sa smrti, ale bojte sa Božieho súdu. Predstavte si, ako vám bije srdce, keď stojíte pred profesorom počas skúšky. O čo desivejšie je stáť pred Božím súdom! Božia veľkosť je neporovnateľná s ničím.“

Juraj Varecha

MONASTIER VALAAM

Valaamský monastier sa nachádza v Karélii v Rusku na ostrove Valaam, čo je najväčší ostrov Ladožského jazera, ktoré je najväčším jazerom v Európe. Podľa tradície bol monastier založený v 10. storočí gréckym mníchom Sergejom a jeho karelským spoločníkom Hermanom. Títo dvaja svätci, ktorí na ostrove žili asketickým spôsobom života, sú považovaní za zakladateľov monastiera. Prvé obdobie rozkvetu monastiera nastalo v druhej polovici 16. storočia.

Prvá a druhá svetová vojna dramaticky zasiahla do života monastiera. Po prvej svetovej vojne a ruskej revolúcii sa monastier nachádzal na území Fínska, (ktoré získalo nezávislosť v roku 1917). Monastier fungoval ako súčasť fínskej pravoslávnej Cirkvi. Počas vojny bol monastier vo februári 1940 evakuovaný. Bratstvo, ktoré malo vtedy 200 členov, našlo nový domov v dedine Papinniemi, v obci Heinävesi vo východnom Fínsku. Valaamský monastier bol severnou základňou Pravoslávia proti pohanom a

neskôr západnou základňou proti katolíkom z Tavastie, Savonie a Švédskej Karélie.

V dobách švédskeho ťaženia v 16. storočí bola ruská hranica posunutá východným smerom. Následkom toho bol monastier v roku 1578 napadnutý luteránskymi Švédmi a mnoho mníchov a novicov bolo zabitých. Po ďalšom švédskom útoku bol monastier medzi rokmi 1611 a 1715 opustený, budovy boli do základov spálené a karelská hranica medzi Ruskom a Švédskom bola posunutá až k Ladožskému jazeru. Po týchto udalostiach na ostrove viac ako sto rokov neexistoval žiadny organizovaný monastiersky život. V 18. storočí bol monastier veľkoryso opravený na príkaz Petra Veľkého a v roku 1812 prešiel pod Fínske veľkokniežatstvo.

Obdobie od konca 18. storočia do začiatku 20. storočia možno považovať za zlatú éru monastiera po duchovnej aj materiálnej stránke: stavebné práce, ktoré začal igumen Nazarij a pokračoval igumen Damaskin, vyústili do veľkého monastiera, ktorý bol obklopený 12 skýtmi, teda

príľahlými menšími monastiermi, ktoré boli závislé od hlavného monastiera. Ekonomika monastiera bola založená na poľnohospodárstve, ale bolo tu aj množstvo dielní rôzneho druhu. Bratstvo vykonávalo svoju prácu poslušnosti v dielňach a bolo duchovne podporované tradičným systémom skúsených starších, ktorí viedli meňšie skúsených členov bratstva.

Počet bratov bol najvyšší v roku 1913, keď bratstvo zahŕňalo až 359 mníchov a 562 novicov. V roku 1917 bola vyhlásená fínska nezávislosť a fínska pravoslávna Cirkev sa osamostatnila od konštantínopolského patriarchátu. Valaamský monastier sa stal najdôležitejším monastierom fínskej pravoslávnej Cirkvi. Liturgický jazyk bol zmenený z cirkevno-slovanského na fínsky a liturgický kalendár z juliánskeho na gregoriánsky. O územie okolo monastiera bojoval Sovietsky zväz s Fínskom počas druhej svetovej vojny. Počas zimnej vojny v roku 1940 bol kláštor evakuovaný a 150 mníchov bolo presídlených do mesta Heinävesi. Keďže evakuovaný bol aj koňovský a pečenzský

monastier, Valaam zostal jediným fínskym pravoslávny monastierom. Pri pokračovacej vojne v rokoch 1941 až 1944 došlo k pokusu o opravu monastierskych budov na Valaame, ale po obsadení Sovietskym zväzom v roku 1944 slúžil monastier ako vojenská základňa. V roku 1989 bol monastier navrátený pravoslávnej Cirkvi pod patronát patriarchu Alexeja II., ktorý monastier v detstve navštevoval (monastier je stavropegiálny, podlieha priamo patriarchovi).

Súčasným igumenom komunity je biskup Pankratij (Žerdej) z Troitska. Monastier Valaam má jedinečný tradičný spev, nazývaný valaamský nápev, ktorý kombinuje niektoré prvky byzantského a znamenského nápevu. Monastier má profesionálny päťčlenný mužský zbor, ktorý cestuje po svete. Časť jeho hudby si môžete vypočúť na webovej stránke monastiera.

Nikola Kahancová

Zdroje: valamo.fi; en.wikipedia.org

Foto: spbmuzei.ru; en.wikipedia.org

DÔSTOJNÍ OTCOVIA, DRAHÍ BRATIA A SESTRY, SLÁVA ISUSU CHRISTU!

Prichádzame do chrámu k Bohu, aby sme sa pomodlili, poďakovali a poprosili o Božie blahá a dary. Či už na svätej Liturgii, večerni alebo vo Veľkom pôste na povečeri. Je však veľmi dôležité, aby sme slovám každej jednej bohoslužby rozumeli. Keďže sa modlíme v cirkevnoslovanskom jazyku, je obzvlášť potrebné venovať pozornosť výkladu jednotlivých modlitieb. Jedna vec je chápať lexikálny význam slov, no niečo iné je rozumieť hĺbke a výkladu. Poniektoré piesne a modlitby sú viac známe, iné sú menej pochopiteľné, ako napríklad „zaambonová modlitba.“

Táto modlitba sa číta na konci Liturgie pred 33. žalmom. Práve názov súvisí s miestom, kde kňaz modlitbu číta. Slovo „zaambonová“ znamená „za ambonom,“ teda v strede chrámu medzi veriacimi. Pred modlitbou môžeme počuť krátky dialóg medzi kňazom a ľudom. Vozhlas „*S mírom izídem,*“ slúžil v prvých storočiach kresťanstva ako zavŕšenie svätej Liturgie. Ľud odpovedá „*O imeni Hospodni,*“ teda aby

sme s menom Božím v mysli a v duši vychádzali z chrámu. Dôležité je vyjsť z chrámu s požehnaním a v Božom mene a niest' Božie meno do sveta. Táto modlitba je zavŕšením všetkých liturgických modlitieb. V prvotnej Cirkvi pred východom z chrámu žehnal všetkých veriacich biskup alebo kňaz modlitbou, ktorá bola čítaná nahlas. Za ambonom potom skladal ruky na ich sklonené hlavy. V 16.-17. storočí sa objavili dokonca liturgické rukopisy, ktoré odhalili skutočnosť, že existovalo viacero zaambonových modlitieb. Nájdeme tu zaambonové modlitby na Paschu, Sritenije, Bohojavenije, šesť nediel' Veľkého pôstu, Roždestvo, Uspenije a aj na ostatné sviatky. Taktiež v deň svätého Lazára či Vasilija. Zaambonové modlitby teda kedysi tvorili meniteľnú časť svätej Liturgie. Teraz je však modlitba jedna, nepohyblivá a nemeniteľná a spoločná pre Liturgiu svätého Jána Zlatoústeho a Vasiľa Veľkého.

Patriarcha German túto modlitbu nazýva „korunou modlitieb,“ je totiž krátkym prejavom najdôležitejších prosieb, ktoré priamo alebo nepriamo odzneli na svätej Liturgii. Ešte naposledy tu kňaz predkladá prosby a potreby modliaceho sa spoločenstva s nádejou na Božie milosrdenstvo. Poďme však bližšie k obsahu a konkrétnym slovám tejto modlitby:

„*Blahoslovľajaj blahoslovjaščyja tá, Hospodi, i osvjaščajaj na tá upovajuščija...*“ teda: „*Hospodine, ktorý žehnáš tých, ktorí Ťa zvelebujú a posväcuješ tých, ktorí v Teba dúfajú...*“ Po tomto krátkom oslovení sa dostávame už ku konkrétnym prosbám: „*spas ľud svoj a požehnaj svoje dedičstvo, zachovaj plnosť svojej Cirkvi, posväť tých, ktorí milujú krásu Tvojho domu...*“ Tieto prosby a ďalšie, ktoré budú nasledovať, sú inšpirované žalmami. Prosby teda pokračujú ďalej: „*Daruj pokoj svojmu svetu, svojim Cirkvám, kňazom, našej vlasti, jej predstaviteľom, vojsku a všetkým svojim ľuďom.*“ V tejto časti modlitby môžeme počuť prosby o pokoj celého sveta, Cirkvi a ľudí v nej. „*Lebo každý dobrý údel a každý dokonalý dar je z hora, pochádza od Teba, Otca svetiel.*“ Táto časť modlitby je inšpirovaná Jakubovým listom. V nej vyznávame to, že všetko dobré a dokonalé, čo v živote získame, pochádza od Boha a nie je to naša zásluha.

V prípade Liturgie je najväčším darom, ktorý sme dostali, svätá Eucharistia. V nej sú obsiahnuté všetky potreby nášho života. Ako môžeme vidieť, všetky modlitby, ktoré odznejú na svätej Liturgii, majú hlboký význam. Preto budme vnímaví až do konca. Amiň.

Matúš Krajcár, 3. ročník PBF

„*Ak skutočne považujeme Christa za svoj zdroj svätosti, zdržíme sa všetkého zlého alebo nečistého v myšlienkach alebo skutkoch, a tak sa ukážeme ako hodní nositelia Jeho mena. Pretože kvalita svätosti sa neprejavuje tým, čo hovoríme, ale tým, čo robíme v živote.*“

Svätý Gregor z Nyssy

SVÄTITEĽ A NOVÝ MUČENÍK SERAFIM (ZVEZDINSKIJ), BISKUP DMITROVSKÝ (1883 – 1937) (13. 8. / 26. 8.)

Narodil sa ako Nikolaj roku 1883 v rodine kňaza. Keď mal dva roky, prišiel o matku. Otec učil malého Kolju úcte k cirkevnej službe, chrámu, spevu a čítaniu. Po absolvovaní Duchovného gymnázia a seminára bol vysvätený na žalmistu a hypodiakona. Keď mal 19 rokov, ťažko ochorel na lymfadenitídu, chorobu, ktorá bola v tom čase nevyliciteľná. Uzdravil sa však, zázračne, skrze modlitbu pred ikonou vtedy ešte nekanonizovaného starca Serafima. Táto ikona sa potom stala rodinnou svätynou a sprevádzala ho takmer po celý jeho život. Po zázračnom uzdravení syna zostavil jeho otec ďakovný tropár a kondak zasvätený ctihodnému Serafimovi.

Následne postúpil do Moskovskej duchovnej akadémie. Počas štúdia sa rozhodol pre mníšsku cestu životom. V januári 1908 odišiel do Zosimovskej pustovne. 26. septembra 1908 prijal mníšsky postrih s menom Serafim. 22. októbra 1908 bol rukopoložený na diakona, v roku 1909 potom na jeronacha. Úspešne zakončil Duchovnú akadémiu s titulom – magister bohoslovie. Krátko na to bol vyzvaný, aby učil cirkevné dejiny v Duchovnom seminári pri Spaso-betánskom monastieri. Otec Serafim žil prísne, odriekavo, mnoho sa modlil a postil. Na Duchovnom seminári prednášal homiletiku a s ňou spojené predmety. Po prijatí hodnosti archimadritu bol pomocníkom igumena Čudovho monastiera a plnil povinnosti mestského inšpektora pre cirkevné školy. V auguste 1918 musel s druhým bis-

kupom Arsenijom opustiť monastier a presťahovať sa do malého ženského monastiera. Igumena im zaistila v lese blízko skýtu chatku, kde mali modlitebnú samotu, mohli pracovať a kde okopávali záhony a sekali drevo.

V januári roku 1920 bol rukopoložený na biskupa Dmitrovského. Počas pôsobenia v Dmitrove založil Bratstvo životodarného Kríža Pána. Hlavnou povinnosťou bolo naplniť najdôležitejšie evanjeliové prikázania: „Milovať druh druhu.“ Archijerejská služba biskupa Serafima bola utvrdením a pretvorením do života jeho vrelej lásky ku Christovi a súčasne Christovej lásky k blížnemu, ako aj vernosti voči pravoslávnej Cirkvi.

27. novembra 1922 vladyka Serafim naposledy slúžil v Dmitrove slávnostnú bohoslužbu. Prišlo mu predvolanie do Moskvy. Už 12. decembra bol v Moskve na Lubjanke zatknutý a uväznený. Deväť dní bol ponechaný spolu s ďalšími duchovnými bez stravy a svetla, potom bol umiestnený na päť mesiacov vo väznici Butyrka. Jeho telo dohrýzané od vši, bolo pokryté chrastami tak veľmi, že ošetrujúci lekár nemohol položiť ani stetoskop priamo na jeho kožu, ale musel si ho najskôr podložiť papierom. Nakoniec bol preložený do vedľajšieho oddelenia väznice, kde bol polonemocničný režim, viac vzduchu a možnosti vychádzok. Vo väznici Butyrka potom napísal Akafist strádajúcemu Spasiteľovi: V nesení spasiteľného kríža, pravicom Tvojou mne zoslanému, ma posilni, úplne vysileného.

30. marca 1923 bol vyneseny

rozsudok: dva roky väzenia v Zyrjanskom kraji. Keď sa lúčil so svojimi duchovnými deťmi, tak napísal: „*Sláva Bohu za všetko. Oslavujem a radujem sa zo štvrtého mesiaca môjho uväznenia zoslaného pre spásu mojej duše. Som vdáčny a ďakujem Pánovi a ďakujem aj vám v Isusovi Christovi, moje blízke, milované duchovné deti, na ktoré vždy myslím za všetku tú starosť o mňa hriechneho. Nech vám to Pán mnohonásobne odmení v tomto veku aj v budúcom.*“ 7. júna ho previezli parníkom do Vizingi, kde napokon našiel útočisko vo vyhnanstve v dedine Koljol. Aj tam slú-

žil denne Liturgiu, ako aj celý bohoslužobný cyklus bez vynechania. Cez deň odchádzal do blízkeho lesa na modlitbu, kde si postavil kéliu v česť ikony Matky Božej Rýchlej Pomoci. Mal pri sebe antimins a na papieri obraz ikony, ktorú mal nad hlavou vo väznici. Po prepustení z väzenia opäť slúžil v Moskve. Potom odišiel do Anosinskej pustovne. 22. septembra 1926 bol spolu s ďalšími obyvateľmi opäť zbavený slobody a uväznený v meste Arzamas. V októbri sa Serafim presťahoval do mesta Melenki. Keď jeho veriaci zistili, kde sa nachádza, začali ho navštevovať. Prichádza-

lo tiež duchovenstvo dmitrovskej a moskvskej eparchie, mníšstvo i laickí veriaci. Vladykovi hovorili, že novému zriadeniu sa nepáči, že ho neustále niekto navštevuje, a varovali ho pred opätovným uväznením. On na to len hovoril: „*Nech len prichádzajú, aj tak ma zase zatknú.*“ Takto uplynulo v Melenki päť rokov. Neskôr bol znovu uväznený v Moskve, nakoniec mu bol vyneseny rozsudok, a to tri roky väzenia v Kazachstane. Tamjší ostrý vzduch mal negatívny vplyv na jeho zdravie, mával časté srdcové záchvaty, takmer každý druhý deň musel navštevovať lekára. Na jeseň sa ochladilo a s tým prišli aj vredy, reumatizmus, bolesti zubov, malária... V júli 1933, keď slúžil Liturgiu, za ním prišiel jeden člen OGPU a oznámil mu prevedenie na nové miesto, tentoraz do Uralska. Tu si postavil kéliu - chrám, kde začal opäť pravidelne slúžiť, čoskoro však ochorel na maláriu. Dostával každodenné záchvaty, a nepomáhal ani chinín. Strácal vedomie a prichádzal k sebe až po niekoľkých hodinách. Ošetrojúci lekár upozorňoval na možnú smrť počas následných nocí. Našťastie sa záchvaty upokojili.

Následne ho vyhostili do Omska, neskôr do Išimi. Na konci roku 1936 si prial Serafim prijať veľkú schimu, avšak jeho postrih sa nepodarilo zrealizovať.

V noci vtrhli do jeho domu pracovníci NKVD, aby vykonali domovú prehliadku. Odtiaľ ho odviezli do väznice. Vladyka sotva žil, opäť sa objavili srdcové záchvaty, k tomu črevné ochorenia a vysoké horúčky. V júli mu bola dovolená návšteva s upozornením: „*Rozlúčte sa navždy, nikoho už nikdy neuvidíte.*“ Po prevoze strávil na samotke 9 dní, potom opäť

v preplnenej cele. Trpel bolesťami kvôli obličkovým kameňom, prežíval doslova muky, ale v jednom zo svojich zápiskov napísal: „*Mám radosť a boдрého ducha, Pán ma posilňuje, dáva mi krídla poznania svojej pravdy bez ohľadu na ťažké okolnosti.*“ 23. augusta 1937 bol Serafim odsúdený na trest smrti zastrelením. Archijerejský snem Ruskej pravoslávnej Cirkvi pripočítal vladyku Serafima k zástupu svätých v roku 2000. Svätiteľ a nový mučeník Serafim (Zvezdinskij) po sebe zanechal veľké množstvo kázni, poučení, modlitieb a akafistov napísaných vo väzení, ale taktiež listov duchovným deťom, ktoré dodnes svietia ako žiariace sviečky na ich duchovnej ceste.

POUČENIA SVÄTITEĽA A NOVÉHO MUČENÍKA SERAFIMA

ČO JE NAJDÔLEŽITEJŠIE PRI VÝCHOVE DETÍ

Pri výchove detí je najhlavnejšia modlitba, ktorú za nich vznášame k Hospodinovi. Vždy sa snaž tráviť čas s deťmi po tom, čo pre seba získaš nejakú duchovnú útechu. Napríklad hneď po svätej Liturgii, najmä, keď si prijal sväté tajiny. Je dobré, aby si práve v týchto chvíľach rozprával s deťmi, hovoril im niečo dobré a prospešné alebo s nimi len mlčky poselel. Božia blahodat sa v tejto chvíli dotkla tvojho srdca a dotkne sa tvojím prostredníctvom aj nežného srdca dieťaťa, najmä, ak ste pokrvní príbuzní.

AKO CHRÁNIŤ VO SVETE SEBA SAMÉHO

Každý z nás má svoju vlastnú pevnosť, posvätenú a postavenú Božskou mocou, pevnosť našej duše. Táto pevnosť je potrebná preto, aby sme uchránili pred nepriateľmi svoje vnútro, nášho ducha. Naša svätá pevnosť má, tak ako každá pevnosť, štyri hradby, ktoré ju chránia.

Prvá hradba je obrátená priamo k vonkajšiemu svetu. Je najväčšia, najdôležitejšia a volá sa pokora. Druhá hradba sa nazýva sebaodsudzovanie. Ak nás prvá hradba učí, aby sme sa nepovyšovali a pokladali sa za najhorších zo všetkých ľudí, potom nám druhá hradba hlási: „nech sa ti prihodi čokoľvek, pamätaj, že ty sám si si vo všetkom vinný.“ Tretia hradba, to je bázeň Božia. Kto má v sebe postavenú túto hradbu, ten sa bude vyhýbať hriechu, aby neurazil Hospodina. Štvrtá hradba znamená pamätanie na Boha. Keď je postavená táto stena, človek

ani na minútu nezabudne, že neustále chodí pred tvárou Boha, ktorý vidí nielen jeho skutky, ale aj myšlienky.

Okrem týchto hradieb bránia túto Božskú pevnosť aj štyri stráže, pri každej hradbe jedna.

Pri prvej hradbe stojí na stráži vnímavosť. Táto stráž dohliada a dáva pozor na tých, ktorí vchádzajú, a vpúšťa dovnútra len tých, ktorí majú preukaz cnosti; ostatných nespúšťa.

Pri druhej hradbe stojí stráž, ktorá má za úlohu očisťovať pevnosť od nepriateľov, ktorým sa podarilo preniknúť dovnútra. Táto stráž sa volá pokánie. Pri tretej stene je na stráži horlivosť k Bohu. Hrozivá je táto stráž, zabíja nepriateľov, ktorým sa napriek všetkému podarilo preniknúť do pevnosti. A štvrtý strážny... bičom vyháňa a poráža nepriateľov, ktorým sa podarilo skryť sa pred prvou, druhou i treťou strážou. Meno štvrtej stráže je modlitba Isusova: „Pane Isuse Christe, Synu Boží, zmiluj sa nado mnou hriešnym!“ Hľa, ako sa opevňuje a utvrdzuje pevnosť, do ktorej nepreniknú žiadni nepriatelia, lebo ich tam nespustia stráže. Každý z nás teraz pozrime, či sú hradby našej pevnosti v poriadku. Nie sú niekde porušené? Sú stráže na svojom mieste? Ak je to tak, budme spokojní, naša duša bude pevnosťou ochránená a stane sa príbytkom samého Boha. A pevnosť bude podobná domu, ktorý bol postavený na skale (Mt 7, 24-25) a ani búrka, ani vlny všedného života ju nerozboria.

Zuzana Sadilková

Zdroj a foto: zivotysvatych.blogspot.com

PUTUJEME PO RODOSE

Keďže je leto a cestovná sezóna, rozhodli sme sa Vám pripraviť článok o jednom z miest, ktoré poskytuje nie len pastvu pre oči, čo sa týka krásy prírody a výhľadov, ale predovšetkým je domovom viacerých svätých. Augustové číslo bude venované ostrovu Rodos, malebnému gréckemu ostrovu s dlhou históriou, ktorá je spojená aj so svätým apoštolom Pavlom a jeho druhou misijnou cestou. O Rodose a aj zálive svätého Pavla ste sa v našej rubrike mali možnosť dočítať v jednom z čísiel v roku 2021. Rodos sme v Istine spomenuli taktiež aj v aprílovom čísle tohto roku, kde sme písali o zázračnej ikone Presvätej Bohorodičky Panagia Tsampika. Okrem týchto dvoch významných udalostí a svätých, ktoré sa spájajú s ostrovom, je tam toho zaujímavého omnoho viac. Boh poctil tento ostrov viacerými darmi. Práve nižšie Vám ich predstavíme.

SVÄTÝ FANÚRIJ, NOVOOBJAVENÝ NA RODOSE

Ak ste už náhodou o svätom Fanúrijovi počuli, najpravdepodobnejšou možnosťou bude súvislosť s niečím strateným a potom objaveným práve na príhovory tohto svätého. Teda k svätému Fanúrijovi sa veriaci zväčša modlia za to, aby mohli nájsť niečo, čo stratili alebo zabudli a pod. Za túto súvislosť vďačíme tomu, že aj v jeho príbehu došlo práve k nájdeniu niečoho strateného a tým nebolo nič iné ako jeho ikona. O živote tohto svätého vieme len to, čo je zobrazené na jeho ikone, ktorá bola objavená zázračným spôsobom 27. augusta 1500 nášho letopočtu na ostrove Rodos. Preto sa nazýva „novoobjavený“. Tu vidíme aj súvislosť medzi modlitbami k nemu a objavením stratených vecí. Zaujímavé je, že napriek tomu, že o tomto svätom sa vie veľmi málo, stal sa vo svete veľmi známym a obľúbeným svätým, s ktorým sa spája mnoho zázrakov. Je to o to pozoruhodnejšie, keď vezmeme do úvahy, že nie je známe, kedy alebo kde sa narodil, čo robil počas svojho života, akým spôsobom slúžil Bohu alebo čo urobil pre svojich blížnych.

Náhodný objav kočovných pohanov, nie kresťanov, vyniesol na svetlo tohto neohláseného svätca, keď potulná skupina Arabov, ktorí vyplienili ostrov Rodos, odkryla uprostred ruín starobylého chrámu okrem iných artefaktov aj skupinu ikon. Všetky ikony boli v stave rozkladu s výnimkou jednej, ktorá sa javila ako nová a svieža, akoby bola namaľovaná deň predtým. Túto ikonu zahodili Arabi, ktorí jej ne-

pripisovali žiadny význam. V bezpečnej vzdialenosti skupina mníchov ukrývajúcich sa v troskách pozorovala tento jav a trpezlivo čakala, kým Arabi opustia scénu, načo sa ponáhľali získať ikonu. Uvideli jasne načrtnutú tvár svätca s menom napísaným niečím, čo sa zdalo byť čerstvým písmom, ktoré hlásokovalo „Phanourios“ (grécka verzia mena Fanúrij) a pri bližšom skúmaní padli na kolena pri tom, čo videli. Okolo svätca bolo nakreslených dvanásť odlišných obrazov. V každom z nich bol Fanúrij zobrazený ako znáša krutú formu mučenia v realizme, ktorý naznačoval, že umelec musel byť svedkom zverstva. Ponáhľali sa späť, aby zistili, či je niektorá z ostatných ikon v takom dokonalom stave, ale hoci všetky mali rovnaký základný dizajn, veľkosť a tvar, všetky boli dosť staré a nezreteľné. Po starostlivom preskúmaní sa nakoniec dospelo k záveru, že táto ikona svätého Fanúrija bola skutočne jednou zo skupiny, ktorá bola nájdená po nespočetných storočiach a že jej sviežosť bola Božským prejavom svätosti tohto muža, o ktorom bol teraz čas odhaliť viac.

Teda, z vyššie uvedené-
ho dôvodu sa práve k svätému Fanúrijovi modlíme za to, čo sme stratili, resp. aj o prinavrátene niečoho duchovného. Existuje veľa zázrakov, ktoré sa stali na príhovory svätého Fanúrija a sú zväčša spojené s nájdením nejakého predmetu. Z veľkej vďaky veriaci svätému pripravujú koláč, ktorý bol po ňom nazvaný, tzv. 'fanuropita'. Chrám s ikonou sa dá navštíviť do dnešných čias v hlavnom meste ostrova Rodos. Svätý Fanúrij moli Boha o nás!

SVÄTÝ MELETIJ, ZAKLADATEĽ MONASTIERA V YPSENI

Ďalším významným svätcom, ktorý sa spája s ostrovom Rodos, je svätý Meletij, známy ako zakladateľ monastiera Presvätej Bohorodičky v Ypseni. Tento svätý nežil tak dávno. Zaujímavosťou je, že bol kanonizovaný vtedy, ako nám tak známy svätý Porfýrij z Kavsokalyvie.

Svätý Meletij žil príkladným životom kresťana a mnícha. Jeho príbeh je pekný a zaujímavý. Narodil sa na Rodose v 18. storočí do zbožnej rodiny v dedine Lardos. Pri krste dostal meno Emanuel. Ako sa stalo pri viacerých svätých, od útleho veku sa postil a v stredu a piatky sa odmietal kojiť. Keď bol starší, rozdával majetok ich rodiny chudobným, žil v prísnej askéze a pôste.

S týmto výnimočným svätým je však spojená aj udalosť, ktorá sa raz stala v blízkosti miesta v Ypseni. Tam sa svätý Meletij často modlil neďaleko starého monastiera, ktorý nikto neobýval. Raz tam svätý videl zvláštnu žiaru, resp. bol svedkom

toho, ako stúp svetla zostúpil z neba a osvetlil istý strom a jeho okolie. Prekvapený svätec pristúpil a našiel starú ikonu Matky Božej. Nasledujúcu noc sa mu vo sne zjavila Bohorodička a povedala mu, aby postavil v jej mene chrám na mieste, kde ikonu našiel, a založil tam monastier. Taktiež ho povzbudila, aby tam naďalej pokračoval vo svojej askéze. Zároveň mu ukázala miesto v blízkosti oblasti, kde mu povedala, aby kopal a tam našiel potrebné peniaze na taký veľký projekt. Svätý poslúchol príkaz Bohorodičky, kopal na navrhovanom mieste a našiel poklad, ktorým sa mu podarilo pokryť náklady na stavbu. Postavil chrám, v ktorom uchovával svätú ikonu a znovu založil zničený monastier, ktorého igumenom sa stal. Tam žil v askéze až do konca svojho pozemského života.

Chýr o jeho vysokej duchovnej úrovni sa čoskoro rozšíril po celom ostrove a mnoho veriacich k nemu prichádzalo na spoveď a prosilo o duchovné rady. Aj svätý často opustil monastier a navštevoval dediny a veriacich na ostrove, spovedal ich a duchovne posilňoval. Raz svätého Meletija istí pastieri

videli, ako kráčal po rieke a cesta mu bola osvietená zázračnou žiarou. Keď riekou svätý prekročil, bol úplne suchý. Vďaka jeho modlitbám sa stávali zázraky a mnoho ľudí bolo uzdravených z rôznych chorôb. Aj po jeho smrti sa zázraky naďalej dejú. Je ich mnoho. Známy je napríklad príbeh, keď istý veriaci človek z dediny Archangelos stretol svätca na ceste a odviezol ho v aute až po cestu vedúcu k monastieru.

Keď prišiel do monastiera a poklonil sa ikone svätého, uvedomil si, kto je ten starý kňaz, s ktorým sa stretol. Príbeh o tejto udalosti sa rýchlo rozšíril. Svätý Meletij moli Boha o nás!

Na záver dodáme, že v dnešnej dobe žije v monastieri 15 mníšok. Igumenou je sestra Mariam.

Tatiana Vasiliou

Zdroj: <https://orthodoxtraditions.blogspot.com/2013/12/st-phanoirios-great-martyr-newly.html>, <https://www.johnsanidopoulos.com>. **Foto:** www.johnsanidopoulos.com

PRÍBEHY O ZÁZRAČNOM UZDRAVENÍ VĎAKA POMOCI SVÄTÉHO GABRIELA URGEBADZE

Drahí čitatelia, aj v tomto letnom čísle Vám prinášame niekoľko ďalších svedectiev a príbehov o zázrakoch, ktoré sa udiali vďaka svätému Gabrielovi Urgebade, známom svätcovi nedávnych čias z Gruzínska.

Svedectvo Mariam Kvitsiani: „V treťom mesiaci tehotenstva mi urobili ultrazvuk. Bolo vidieť, že v oblasti žalúdka dieťaťa sa vytvorila cystická hmota. Prípado bol taký zlý, že mi lekári dôrazne odporučili ísť na potrat. Odmietla som. Začala som chodiť k hrobu otca Gabriela a olej z jeho hrobu som vnímala ako liečbu. Dieťa sa narodilo úplne zdravé. Zdravotnícky personál bol ohromený.“

Istý Makvala raz rozpovedal jeho príbeh: „Mal som psoriázu – kožné ochorenie. Vredy mi pokryli celé telo. Nemohol som ležať na chrbte. Sused mi dal trochu oleja otca Gabriela v malej penicilínovej fľaštičke. Keď som sa pomazal po štvrtýkrát, choroba zmizla a moja pokožka sa úplne vyčistila.“

Príbeh Maie a jej priateľky: „Moja známa mala niekoľko potratov. Raz bola istá delegácia z Grécka na návšteve Gruzínska a jeden z hostí, grécky kňaz, jej povedal, že v Gruzínsku je sväté miesto, ktoré má navštíviť. Myslel hrob otca Gabriela. Ona poslúchla a tak aj urobila. Prešiel nejaký čas a otehotnela.“

Ďalší príbeh o pomoci v neplodnosti: „Tri roky som nemohla otehotnieť. Všetky liečebné metódy boli neúčinné. Počas Veľkého pôstu som išla k hrobu otca Gabriela a požiadala som ho, aby bol mojím orodovníkom u Hospodina. Pri hrobe bolo množstvo ľudí, ale matka Paraskeva si ma nejako všimla a pomazala mi čelo olejom. Vzala som si so sebou trochu oleja a každý deň som si ním pomazala čelo podľa pokynov. V ten mesiac som otehotnela.“

Svedectvo pútničky z Moskvy: „Pred týždňom sme sa vrátili z monastiera Samtavro a okamžite sme pocítili zázračnú a láskavú pomoc od nášho milovaného otca Gabriela. Včera večer naše dieťa kašľalo po celý čas – každú minútu. Použila som všetky možné prostriedky, aby som ho upokojila. Nakoniec som si spomenula, že sme mali požehnanú čiapku na relikviári svätého Gabriela v Samtavro. Položila som ju na hrud' môjho syna a jeho kašeľ hneď ustúpil a po zvyšok noci bolo dieťa v poriadku.“

Tatiana Vasiliou

Zdroj: www.orthochristian

DIĚŤA, KTORÉ NETLIESKA

V kenskej dedine Kamatu majú chatrče postavené zo spletej trstiny a z hlinených červenohnedých briek vysušených na slnku. Plechové strechy v horúcom období sucha, keď príde zo Saharskej púšte harmatan, prikrývajú konármi.

Tamojší obyvatelia sú dobrí, jednoduchí, pracovití a usmievaví. Napoludnie alebo podvečer prichádzajú pred bránu misie alebo pred chatrč popredných kresťanov v dedine najchudobnejšie deti (a je ich stále veľa!).

Neklopú. To nemajú vo zvyku, lebo na najchudobnejších chatrčiach nie sú dvere. Namiesto klopania dávajú o sebe vedieť veľmi decentným spôsobom. Akým? Jemne a placho tlieškajú rukami, aby vychovane oznámili svoju prítomnosť, a potom trpezlivo čakajú na pozvanie vojsť dnu. V dome sa vždy nájde niečo na jedenie aj pre ne – trocha ryže, nejaké ovocie, mango, papája.

Spomedzi všetkých detí jediné prichádza nečakane, bez zaklopania. Nikdy sa neozve, nedá o sebe vedieť, prichádza v tichosti. Tichučko vchádza do domu i do iných chatrčí. Je to malý André. Netlieska rukami. Nikdy. Nie preto, že by bol nevychovaný. Jednoducho preto, lebo ruky nemá. Narodil sa bez nich. André však má velikánske nevinné oči a široký úsmev, ktorý odhaľuje rad zúbkov bielych ako perličky. On smie vstúpiť všade. Jeho vstupenkou je nevinnosť. A táto vstupenka platí aj v nebeskom kráľovstve.

Darina Oleárová

Zdroj: FERRERO, Bruno. Topánky pod posteľou (Malé príbehy pre potešenie duše)

Foto: inertianetwork.com

CUKETOVÁ OMÁČKA „ZACUSCA“

Ingrediencie: 2 kg cukety, 1 kg paradajok, 200 g mrkvy, 200 g čerstvých paprik, 3 strúčiky cesnaku, 140 g paradajkového pretlaku, 120 ml oleja vhodného na tepelnú úpravu, 100 g cukru, 80 ml vínneho octu, sol' podľa chuti, chilli papričky podľa chuti

Postup: Zeleninu očistite a dôkladne umyte. Cukety vyberajte radšej mladšie, nebudete ich musieť lúpať, vyberať z nich kôstky a ich chuť je predsa len trochu jemnejšia. Potom zeleninu nakrájajte na také kúsky, ktoré umožnia ju vzápätí spracovať v mlynčeku na mäso. Vznikne tak zeleninová kaša s malými kúskami zeleniny. Pokiaľ by ste chceli mať zmes jemnejšiu, tak ju premixujte ponorným mixérom. Zeleninovú zmes dajte na oheň do hrnca s rozpáleným olejom a pravidelne miešajte. Pridajte sol' a zelenina si pustí dostatok vody. Takto zmes varte asi 20 minút. Potom pridajte paradajkový pretlak a cukor, stlňte oheň a duste desať minút pod pokrievkou, neskôr ocot a chilli papričky s cesnakom. Zamiešajte a varte ešte ďalších 5 minút. Potom odstavte a ešte horúcu zacuscu nalejte do pohárov, uzavrite ju viečkami a otočte ich hore dnom. Po vychladnutí uchovávajú v chlade a tme. Môžete ju konzumovať aj ako čerstvú pomazánku na hrianky.

PARADAJKOVÁ OMÁČKA SO SÓJOVÝM MÄSOM A KYSNUTOU KNEDĽOU

Ingrediencie: 1 balenie sójového mäsa /drť, rezance, kocky/ 1 cibuľa, 1 pretlak, hladká múka /škrob/, sójové mlieko /kokosové mlieko/, olej, bobkový list, sol', vegeta, čierne korenie, cukor, ocot, paradajkový pretlak /paradajkové pyrė, lúpané paradajky, paradajková šťava/

Postup: Na oleji osmažíme cibuľu, pridáme sójové mäso, ktoré sme si predpripravili podľa návodu, bobkový list a dusíme do mäkka. Dochutíme soľou, vegetou, čiernym korením, cukrom, octom, môžeme pridať aj magi. Nakoniec pridáme pretlak, zahustíme múkou a kokosovým mliekom. Necháme zovrieť, varíme ešte cca 5 minút a odstavíme.

Recept na kysnuté cesto: 1kg polohrubej múky, 1 kocka droždia, 2 lyžičky cukru, 1/2 lyžičky soli, voda - pridať toľko, aby cesto bolo pružné

Všetko dobre premiešať a nechať vykysnúť asi do dvojnásobnej hodnoty cesta.

Zuzana Sadilková

Foto: internet; súkromný archív

† ИСТИНА

OBSAH

Báseň.....	3
Akcie BPM.....	4
Blahoželanie.....	9
Cirkevné dejiny.....	10
Liturgické okienko.....	12
Pravoslávna duchovnosť.....	14
Ovečka.....	16
Poučenia svätých.....	19
Monastiere.....	20
Študentské práce.....	22
Novodobí svätí.....	24
Pravoslávie vo svete.....	28
Zázrak.....	31
Na zamyslenie.....	32
Recepty.....	33

Obálka:

Vladyka Michal pri príležitosti chrámového sviatku v Trnove

Strana 2:

Preobrazenije Hospodne

Strana 35:

Ukončenie školského roku, PCO Slovinky

Obálka:

Pozvánka na púť do Uličského Krivého k hrobu otca Ignatija

Dátum vydania: júl 2024

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Ročník XIX/2024. ISSN 1335-6739. Číslo indexu: EV 3633/09.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov

e-mail: clanky.istina@gmail.com

web: <https://bpmorthodox.sk/istina/>
Uzávierka prijímania príspevkov je vždy 10. deň v mesiaci. Cirkevne schválené.

Šéfredaktor: Tatiana Vasiliou - dočasne poverená funkciou

Redakčná rada: Ivana Bilá, Peter Bobak, Jana Gubová, Daniel Havaj, Eva Kahancová, Nikola Kahancová, Jana Kapraľová, Darina Oleárová, Zuzana Sadilková, Veronika Skysľáková, jerej Miloš Nikifor Surma, Juraj Varcha, Tatiana Vasiliou

Korektúra: Zuzana Sadilková

Grafická a technická úprava: Jaroslav Smoleň, jerej Miroslav Guba

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Objednávky na odber:

Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS

Redakcia časopisu ISTINA

Bayerova 8, 080 01 Prešov

E-mail: bpmslovensko@gmail.com

Cena za kus 0,60€. Ročný príspevok 7,20€ + poštovné na rok podľa počtu predplatných kusov (pre odberateľov zo Slovenska):

1 - 2 ks = 13 eur

3 - 10 ks = 16 eur

11 - 20 ks = 26 eur

21 - 40 ks = 36 eur

IBAN (Fio banka):

SK1983300000002502282852

